శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చిన్నకథలు

"యావజ్జీవం హోష్యామి"

"అబ్బాయి నెత్తుకోవాలి"

"తెల్లవారిందా ?"

"మీా కింకా కనపడలే దేమో' గాని గంటయిం దప్పుడే"

"......ఏడిసినట్టుంది జవాబు"

"జవాబు మట్టు కేనా ?"

"సంతోషించాం గానీ—తొరగా దయచెయ్యి"

"మిమ్మ ల్నింకా చాలా సంతోషపెట్టాలి కదా, దయ చెయ్యక అక్కడ కాపరం వుంటానా మరీ ?"

"కాపరం వుంటానా అంటే, ఆశమ్మలూ బోసెమ్మలూ చేర తారు కాదూ?"

"చేరితే ?"

"కభుర్లు మొదలుపెట్టక బుర్ర వంచుగు రమ్మంటున్నాను"

"నేను మొదలుపెట్టను లెండి"

"వాళ్లు మొదలుపెడితే అందుకుంటావా ?"

"మీారు వద్దనలేదే ?"

"ఇప్పు డంటున్నాను. ఎవర్నీ పలకరించకు"

"అంతే కదా మహాభాగ్యం ? అలాగే లెండి"

"ఎవ రయినా పలకరించినా పలక్కు"

"అదొక టుందీ యింకా ? అయితే, పలికే దాకా పలక రిస్తే ?"

"అంత అవసరం యేమి వచ్చిం ధని అడుగు"

"అడుగుతాను. తప్పకుండా అడుగుతాను. మీరడగిమన్నా రని చెప్పి మరీ అడుగుతాను, సరా ?"

"అడుగు"

"అయినా, వోపట్టాన చెప్పకపోతే ?"

"...—నీ—మొఘం—"

"ఏమీ మించిపోలేదు, సావకాశంగా మీ మొఘం కడు క్కోండి ముందు"

"ఇదిగో, యిదే చెప్పడం, యివాళ త్వరగా వంట కావాలి"

"అంత తొందర కేం వచ్చిందో ?"

"నిన్న రాత్రి భోజనం యెలా చేశానో—"

"నే నేమి వంట చేశానో, యెలా వడ్డించానో—"

"సాక్షాత్తూ కాశీ అన్నపూర్ణవు, లోటు చేస్తావా నువ్వు?" అదిగో, చూశారా ? వెక్కిరించబోయినా వున్నమాటేవచ్చింది, న్యాయం యెక్కడికి పోతుందీ ?"

"అంతా న్యాయమే తక్కవేం ? అంచేతనే తెల్లవారా టప్పటికి తిన్న దంతా జీర్ణం అయిపోయి, కడుపు మళ్లీ నకనక లాడిపోతోంది."

"నయమే కాదూ ? కొంతమంది చెయ్యే కాదు, కళ్లుపడ్డా జీర్ణం కాదు తెలుసా ?"

"ఇక చాలించి తొరగా—"

"అంత తొందర అయితే, నేను వచ్చేటప్పటికి పొయిలో నిప్పు పడెయ్యండి"

"ఇల్లలకకుండానే ?"

"వల్లకాకపోతే యిల్లే ముందు అలికెయ్యండి, మిమ్మల్నెవరు వద్దన్నారూ ?"

౨

"ఏం వండుతా వీపూట ?"

"ఏమి వండమంటారు చెప్పండీ మీ నోట"

"ఇంటో యేమేమి వున్నాయ్ ?"

"దొండకాయలు కోసి పట్టుకురండీ, పండిపోయే టట్టున్నాయ్"

"పాడు దొండకాయలు—చచ్చుదొండకాయలు—దిక్కుమాలిన దొండకాయలు—వద్దు వద్దంటూ వుంటే పెరట్లో పడేశావు పాదు"

"మీ తిట్లే బలం అయి విరగకాస్తోం దది. కనక, పాదు కింద పద్మాసనం వేసుక్కూచుని తావళం తిప్పుకుంటూ—"

"ఎందు కెందు కని వూరుకుంటున్నాను గానీ—మొఱ్ఱగా చూశా నంటే మండి చక్కాపోతుంది నీ దొండపాదు, ఏమనుకున్నా వోను"

"నే నేమీ అనుకోను గానీ—నేనే దొండకాయలు కోసి, నేనే తిరిగి, నేనే పొయిమీద పడేస్తాను గానీ—మీ మొఱ్ఱ చూపేదో పొయిలో పెట్టిన చెక్కపేళ్లమీద ప్రసరింపచెయ్యండీ చూతాం"

"ముందు నోరు మూసుకో, తరవాత యింకేం వుందో అఘోరించు"

"..............."

"పనసకాయా ?"

"..............."

"అనబకాయా ?"

"..............."

"గుమ్మడివుందా ?"

"..............."

"పెండలమా ?"

"..............."

"దిక్కుమాలిన సంజ్ఞలు చాలించి, యీపాటికి నోరు తెరిచి చెప్పు"

"అరిటిపువ్వండీ"

"ఛా"

"నేతిబీరకాయ___"

"ఛూ"

"అయితే, మునగాకు తీసుకురండి, ఆషాఢంలో మరిచే పోయాం, మీరూ నేనూ కూడా"

"అంతకంటే గడ్డి నయం"

"మీకంత నోరూరిపోతూ వుంటే అదే వండిపెడతాను తెచ్చుకోండి పాపం"

"..............."

"..............."

"ఇంకేమీ లేదుషే కొంపలో ?"

"పోనీ, మీమట్టుకి గోంగూరా పప్పా వెయ్యనా ?"

"నీకో ?"

"ఉల్లిపాయలు—"

"ఎన్నిమాట్లు బుద్ధిచెప్పినా అవి మానవు ఎవ రయినా విన్నా చూసినా తలవంపులు"

"పనికట్టుకువచ్చి మీ తల వంచుతూ కూచోడాని కెవ రున్నా రండీ యిప్పుడు తీరుబడిగా ?"

"..............."

"మిడుతూ మిడుతూ చూస్తే యేమన్నమాటా ?"

"నువ్వు రాకపూర్వం వులిపాయ లెవ రయినా యెరుగుదురా యీకొంపలో ?"

"మీ అమ్మ వండడం నే నెరుగుదును, తెలుసా ?"

"తెలుసు, నీకోసం వండింది"

"ఇప్పుడూ నా కోసమే, యిక మీ కేం బాధా ?"

"దిక్కుమాలిన అలవాటు గానీ — పుట్టింట యెలా యేడ్చినా—"

"శుభ మల్లే నిండింటో కూచుని అలా యేడ్పులు తెచ్చు కుంటా రెందుకూ ? మీ నోట్లో శని వుంది కాబోలు, మీరు మానుకోండి, హరీ అనేదాకా నేను మాత్రం మానను"

"మానవు నువ్వు. మానాన్నా ? ఓ శాస్త్రమా, వో సంప్ర దాయమా ?"

"ఏం లోటు వచ్చిందీ ?"

"అంతా లోటే. అవి తినవచ్చు నని యేశాస్త్రంలో వుందీ ?"

"పొడుం పీల్చ మని యేశాస్త్రంలో వుందీ ?"

"..............."

"మీా తాత వేదవేత్తలుట. మీా నాన్న తర్కపండితులుట; కాని, కావ్యా లయినా పూర్తికాకపోయె మనకి. తిమ్మప్పదీక్షితులుగారు సాయంపడితే గాని, మొన్న కొల్లూరి రఘునాథావధానులుగారి యింటో వాదుగు చేయించలేకపోతిమి మనం. అయినా, సంప్రదాయం కావలసివచ్చింది మనకి, సంప్రదాయం"

"..............."

"చేతగానప్పుడు, ఎవళ్ల రుచి వాళ్ల దనీ, యెవళ్ల అలవాటు వాళ్ల దనీ, యెవళ్ల పద్ధతి వాళ్ల దనీ నోరు మూసుకు వూరుకోడం చేతగాదాయె మనకి"

"..............."

"మీాకీ పట్టింపు లెందుకో గాని యీావూరి విద్వాంసు లంతా తింటూనే___"

"రహస్యంగా___"

"మీారూ రహస్యంగానే కానివ్వండి వద్దన్నవా రెవరూ ?"

3

"ఏమట్టుకి వచ్చింది వంట ?"

"బాగుంది సడసం !"

"ఏం ?"

"వెర్రి కుదిరింది రోకలి తలకి చుట్టమన్నాట్ట"

"అంటే ?

"అన్నం వార్చాలా మీ తొందరే మీదా ?

"చంద్రుడు మొగమూ నువ్వూ ఇంకా అక్కడే వున్నావూ!"

"బయలుదేరానా ? అడుగుపడుతోందా ? ఒకటి రెండు మజిలీలు దాటానా ? ఎంత పరుగెత్తినా యిక్కడా అక్కడా లేదు కదా___"

"సిగ్గూ భిడియమూ లేకపోతే సరి"

"ఆరగించేవారు మీరు కాగా, వంటచెయ్యడానికి నేను సిద్ధపడ్డందుకు, కదూ ?

"..............."

"వెళ్లిపోతారా ? యేమిటి ?"

"..............."

"అన్నట్టు మరిచిపోయి మడీకట్టేసుకున్నాను, పిలిచినట్టే వచ్చారు పాపం, బియ్యం కొలిచి అక్కడపెట్టి మరీ వెళ్లండీ"

"......ఇంకా యెసట్లో బియ్యం పొయ్యలేదూ ?"

"ఇప్పటి కింకా పొయ్య లేదే అనుకోండి, మీతో అబద్ధా లాడ్డం యెందుకూ ?"

"ఎసరు కాగిందా, పోనీ ?"

"ఎసటిసీళ్లు కళపెళ్లాడితే బియ్యపుగింజలు కుతకుత లాడ్డం యెంతసేపండీ ?"

"మరి వార్చా లన్నావేం, అదే తరవాయి అయినట్టు ?"

"అత్తిసరుమెతుకులూ పచ్చిపులుసూ తినడం నావల్లకాదు సుమండీ"

"ఛా, బుద్ధి తక్కువ పెద్దమ్మా..........."

"అలా రుంజుకుంటూ వెళ్లిపోతే కాకు మరి. అంట్లు పట్టుకు వెళ్లి దాసీది చెరువుదగ్గిరే కూచుంది, తొరగా పట్టుకురావా లని చెప్పిరండి వెళ్లి"

"ఆసి నీయిల్లు—ఎసరుపడెయ్యకుండానే యీ కథు ర్లన్నీ?"

"గిన్నెలు లేందే నేనేం చేతు నమ్మా, నడమంత్రం కాక పోతే?"

"పొయ్యిలో నిప్పయినా వేశావా?"

"సడే, యిప్పుడే కాదూ పొయ్యిలికానూ? ఆరాలా?"

"........................"

"మాట్లాడితే విషపుచూపులు తప్ప మరో ప్రయోజకత్వం లేదు. వాటి మొగం మండ, చెక్కవేళ్లు వో—ట్టి పచ్చిముద్దలు, ఎందువి తెచ్చుకోడం చేతకాదు మళ్లీ"

"...................."

"బుడ్డెడు కిరసనాయిలు పోశాను, భగ్గు మనడమే కాని—"

"ఏమీ లేందే మడికట్టుకున్నా వెందుకూ మరీ?"

"ఉద్దన్నం తినకుండా నే నుండలేను బాబూ"

౪

"ఏం చేస్తున్నావ్?"

"ఏం చెయ్యమంటార్?"

"ఏమి టా మాటా?"

"ఏమి వచ్చిందీ లోటూ?"

"నాకర్మమూ నీయోగమూనూ, తెలిసిందా? దాని కేం గానీ—యెవరూ వచ్చారుట మన యింటికి?"

"మీది కర్మమే, సందేహం లేదు. నాది యోగమే తక్కు వేమీ లేదు. దాని కేంగానీ—అందు కెవ రేమి చేస్తారు గానీ—మా మరిది వచ్చాడు"

"మీ శిష్యుడు బాపన్న కాడు, సుందరం"

"నాశిష్యు డయితే నే నున్నచోటికే వచ్చును, వెతు క్కుంటూ"

"నిజమే"

"అయితే, పెద్దమనిషి యేడీ ?"

"అత నలా వెళ్లాడు, మీ రిలా వచ్చారు"

"ఎక్కడికి వెళ్లాడూ ?"

"ఇంటికి"

"ఏం ?"

"మహాబాగుం దండోయ్! ఎవళ్ల యింటికి వాళ్లు వెడితే తప్పా ?"

"అప్పుడే వెళ్లా డేమని అడిగాను, తెలిస్తే"

"ఎప్పటి కయినా వెళ్లాలా వద్దా అంటాను, నడసం"

"......................"

"సైకి లుంది కనక, బుద్ధిపుట్టిం దంటే యిట్టే వస్తాడు, అట్టే వెడతాడు. అతని కేం, రాకపోతాడా, వచ్చి వుండిపో తాడా ? అక్కడికీ, వచ్చిన పని అయిపోయినా యెంతసేపు కని పెట్టుకున్నా డనీ పాపం!"

"కనిపెట్టుకున్నా డంటే అతగాడు వచ్చినట్టు నా కేం కల వస్తుందా ?"

"నడుస్తూనే కనికిపాట్లు పడతారు మీరు కల కేమి భాగ్యం దయ రావాలి గానీ"

"రాతగ్గవాళ్ల మీాద వస్తుంది దయ"

"ఆ రాతగ్గవాళ్ల మీాద తట్టలతో గుమ్మరించుకోండి వున్న దంతా, మా కక్కర్లేదు"

"అక్కర్లేనివా డెందుకు వచ్చాడూ ?"

"అబ్బాయిమీాదా నామీాదా దయవుంది కనక పిలవడానికి వచ్చాడు, మీా దయకోసం కాదు"

"పిలు పెందుకో ?"

"ఎల్లుండి సత్యనారాయణవ్రతం చేసుకుంటున్నారు వాళ్లు"

"ఏమిటో యెల్లుండి విశేషం ?"

"మా లచ్చికి పుట్టినరోజూ, వాళ్లకి పెళ్లయిన రోజూను"

"........................"

"అతనికి తెలిసిన ట్టుందచందా లెవరికి తెలుసునూ ? మా లచ్చి కున్న సుఖమూ ఆనందమూ యెవరి కున్నాయీ మాలోను ?"

"ప్రయాణం కాబోలు"

"కాక ?"

"........................"

"మానాన్నా ?"

"........................"

"మానగలనా ?"

"........................"

"రేప్పొద్దున్న యెందు కయినా వాళ్లు మన యింటికి రావాలా మళ్లీ ?"

"వెళ్లకపోతే నువ్వేడుస్తావు, వెడితే నువ్వేడవాలి. కాస్త యినా మడీ మైలా అని వుందా ? ఆగుడ్డలతో తింటాడు నానా——"

"ఊరుకోండి, వూరుకోండి నేర్చుకుపోయారు మహా ! ఎంతసేపూ వుప్పుపిండీ కొయ్యరొట్టీ తప్ప మరొకటి యెరగని వాళ్లకి రకరకాల పిండివంటల రుచి యేమి తెలుస్తుంది ? ఫల హారాలు టేబిలుమీద పెట్టుకుని కుర్చీలో కూచుని పుచ్చు కోవాలో, తడిగుడ్డ చుట్టబెట్టుకుని పొయ్యిదగ్గిర చతికిలబడి మింగాలో యేమి తెలుస్తుందీ ?"

"......................"

"కాకపోయినా, అంత యేడుస్తూ మీ రెందుకూ రావడం? అక్కడ యేమీ చెడిపోదు, యిక్కడ యేమీ మిగిలిపోదు. అత్తిసరు వేసుకుతింటూ యింటో కూచోండి చల్లగా, నేను మాత్రం వెళ్లకతప్పదు 'కార్యం చిన్నది కదా మానేస్తా రేమో, వల్లకాదు సుమండీ' అంటూ గడ్డం పట్టుకుని——బతి మాలుతున్నంత ప్రాధేయపడ్డాడు పాపం, సుందరం. వెళ్లకపోతే నలుగురూ నన్ను ఛీ అనరూ ? కాకపోతే మీరు బాపన్న యింటికి——"

"మనిషంటే బాపన్నే మనిషి; గాని సుందర్రామయ్యా—— హు !"

"అయ్యో దేవుడు చెప్పబోయి చెప్పబోయి బాపన్నే చెప్పాలి, నల్లగా మసిబొగ్గు నయం"

"నలుపూ మెరుపూనా యేమిటి ప్రధానం? అతగాడు స్నానం చేసి—"

"భోజనాలవేళేగా స్నానం అతనూ మీరూనూ? అప్పటి దాకా యింజన్లో బొగ్గుమనిషి లాగ అతనూ, గాడిపొయిదగ్గిర మసిషిలాగ మీరూ—"

"ఒక వీభూది పెట్టుకున్నా, వొక గంధం పెట్టుకున్నా బాపన్న—"

"అచ్చంగా, చారల కుండ. కదూ?"

"……………"

"అతనికీ సుందరానికీనా తెచ్చారు సాపత్యం?"

"ఏమి తక్కువా?"

"రామయ్యతండ్రీ, యేజన్మలో చేసుకున్నామో నేనూ మా వెంకమ్మా ఘోరపాపం! లేకపోతే మా కర్మం యిలా కాలిపోయివుండదు"

"ఎప్పుడూ సుందర్రామయ్యకోసమే యేడ్చావు, చేసుకున్న పెళ్లా మయినా—"

"చేసుకున్న పెళ్లా మయితే మాత్రం, అనాకారపు—బాదసపు—కొంకనక్క మొగుడు దొరికితే యేడవదూ? చేసుకోకపోతే మాత్రం సుందరాన్ని చూసి వెంకమ్మా నేనూ—"

"ఆ, యీపాటికి వేషాలు చాలించు, ఎవ రయినా వింటే తలవంపులు"

"అంత తలవంపుల కేం వచ్చిందీ? అందంగా వుంటే యెవర్తి మరిదిని కెవర్తి మెచ్చుకోకుండా వుండగలదూ? మీ రూపం

విరూపాక్షరూపం అయినందుకు గింజుకోక అతగాడంటే అలా మొగం మాడ్చుకుంటారేం?"

"................."

"నావాళ్ల నంటే నే నూరుకోను. నాచెల్లెలి నంటే వొకటీ నన్నంటే వొకటీనా?"

"బావన్న మాత్రం నీకు మరిది కాడూ? అత న్నెందు కన్నావ్వూ నువ్వు?"

"అనక, ముద్దుపెట్టుకుంటారు మిమ్మల్ని అతన్నీ. మరిదయితే మాత్రం, నాచెల్లెలే అతన్ని చూస్తే యేడుస్తూ వుంటుంది తెలుసా?"

"భర్త అంటే—"

"మరి భార్య అంటేనో?

"................."

"బ్రెవిభూది మాన మనీ, క్రాపింగు పెట్టించుకోమనీ, చొక్కాలు తొడుక్కోమనీ, పొగాకు నమలవద్దనీ, తెల్లవారాటప్పటికే స్నానం చేసి చలవమడతలు కట్టుకో మనీ, సంభావన్లకి తిరగవద్దనీ మా చెల్లెలు చిలక్కి చెప్పినట్టు చెబుతుంది గదా వినవద్దూ అతనూ? వదినగార్ల మాటా తీసెయ్యదగమే?"

"మరి విద్య?"

"విద్య ట విద్య, సంభావన్లకి దిరిగే విద్యే కాదూ?"

"అంత చదువ్వూ చదువుకుని—"

"ఎంత చదువబ్బా? స్మార్తంముక్క లేనా కాకపోతే పరాయుతం కూడా కాస్త అయింది కాబోలు, అంతేనా? ఓనవల

చదవడు, ఓనాటకం చూడడు, చదవనైనా చదవడు. ఏంత సేపూ—"

"అఘోరించినట్టుంటుంది మీరు చెప్పినట్టు చేస్తే"

"ఇప్పుడే అలా వుంది సడసం. అంచేతే మా వెంకమ్మ నాలాగే సుందరాన్ని చూసి మనస్సు సరిపెట్టుకుంటూ వుంటుంది. మా లచ్చి అదృష్టమే అదృష్టం అనుకుంటున్నాం కనకనే మేమిలా అయినా వుండగలిగాం. అతను కూడా మే మంటే ప్రాణం యిస్తాడు. మొన్న పిల్లాడి బారసాలకి వెళ్లినప్పుడు రెండు వేల మల్లెమొగ్గలు తెప్పించాడు మా ముగ్గురికీ. ముద్దూ మురిపెమూ అతనికి తెలిసినట్టెవరికి తెలుసునూ? బండయితే కుదుపనీ, మా వుబలాటం చూసి యెవరిదో మోటారు తెప్పించి పంపాడు మమ్మల్ని ఎరగరూ?"

"ఎరుగుదు నెరుగుదును. ఇక నయినా వేషాలు కట్టిపెట్టు మర్యాదగా"

"ఎందు కట్టిపెట్టాలీ?"

"ఎందుకా? ఇక అతగాడితో వేళాకోళా లాడిచూడు నిలువునా చీల్చేస్తానో లేదో?"

"ఏమిటీ? చీల్చేస్తారా? నన్నా? ఎన్నివేల గుండె లుండాలీ అందుకూ? నామీద మీరు చెయ్యిచేసుకుంటే చూస్తూ వూరుకుంటాడేం అతను?"

"ఏం చేస్తా డేమిటి?

"ఏంచేస్తాడో, యెల్లుండి వెడతాను గాదూ, రండి చూస్తురుగాని"

"వస్తాను వస్తాను తొందరపడకు"

"వచ్చి ?"

"..............."

"అబ్బో ! ఎంతెంత స్పృహ లున్నాయీ అవదాన్లుగారికి ?"

"..............."

"మీ కేమి విషం పెట్టా డనీ అత నంటే అలా వృషకంటూరు ? అతను పలకరిస్తే పక్కకి చూస్తూ మాట్లాడతారుట, యేం, మొగం చెల్లకా ? కొరివిదయ్యం లా పుట్టినందుకు మూలమూలల వొదిగివొదిగి పడివుండక యెగిసెగిసిపడతారేం?"

"చాల్లెండి నేర్చుకుపోయారు. పాడుకళ్లు మిటమిటలాడిపోతాయేమి పాపమో గాని. మొన్న మా లచ్చితో మాటే సరిగా ఆడలేకపోయారుట, విషం పెట్టిందా అది ? యజమాను లిద్దరితోనూ ధుమధుములాడుతూనే మాట్లాడతారు గదా, మళ్లీ యేట్మొగం పెట్టుకుని బయలుదేరతారూ వాళ్ల యింటికీ— నన్ను చీల్చెయ్యడాని కయితే మాత్రం ?"

"మా లచ్చి వాలుజడ వేసుకుంటేనూ, గూడకట్టు కట్టుకుంటేనూ మీ బ్రాహ్మణ్యం బుగ్గయిపోయిందా ? మా వెంకమ్మ కొప్పు పెట్టుకోడం మానేసినందుకు బాపన్నచేత గంతులు వేయించారుట మీ సొమ్మేం పోయిం దనీ ? పుటంవేసినా ఆ మొగానికి కళ రాదుకదా యెందుకేందు కని వూరుకుంటోంది గానీ—'[తాసింగు పెట్టుకుంటే గాని నీమొగం చూడ' నని మా వెంకమ్మ మంకుపట్టు పట్టిం దంటే మీ శిష్యుడి ఆట కట్టి వూరుకుంటుంది. యేమయినా ఆలోచించుకున్నారా ?"

“...............”

“నిక్షేపం లాగ మా సుందరం వ్వారంబర్ని పిలిచీ, చిన్న కార్యం అయినా బోగంమేళం పెట్టీ, రాచకొమారుడు లాగ పీటలమీద కూచుని వుండగా—మూలచ్చి అతనికి తగ్గ వేషం వేసుకుని యువరాణీ లాగ అతని పక్కన కూచుని వుండగా మా మొగాళ్లమ్మా మహా చదివి బోర్లాతోశా రని కొప్పులు పెట్టుకునీ, మడికచ్చాలు పోసుకునీ సుదురంతా కుంకుమ పులుముకునీ మూసివాయనపు ముత్తయిదువు ల్లాగ తిరగమా సభలో మేము? చూసినవాళ్లు ‘మీ మొగుళ్లకి లేకపోతే పీడా పోయిరి, మీ కయినా సిగ్గు లేదా’ అని మమ్మల్నాడి పోసుకోరూ? మీ రంత చూడలేకపోతే యే సంభావనకో మరోవ్వూరు వెళ్లలేకపోయా రూ?”

“ఆగొడవంతా యిప్పు డెందుకే?”

“ఎప్పుడు మాత్రం మాగొడవ మీ కెందుకూ?”

“...............”

“ఇంటో వుండీ, వచ్చిన చుట్టానికి మర్యాదలు చెయ్యడం లేదు, వొక్కపూ టయినా వుండమని బలవంతం చెయ్యడానికి నోరు రాదు, తీరా వెళ్లిపోయాక మాత్రం ‘యేడీ? అప్పుడే వెళ్లాడేం?’ అనడగడం మహా పెద్దమనిషిలాగ”

“...............”

“అప్పుడు లేనివా రిప్పుడు మాత్రం యెందుకూ, అనాథ లాగ యింటో కూచోక వంట అయ్యేదాకా యెక్కడి కయినా వెళ్లండి, నేను నిశ్చింతగా చేసుకుంటాను”

"వోసి నీయిల్లు—నువ్వెక్కడ దాపరించావే నాకూ ?"

"ముద్దొస్తోంది నడక—ఇంకా గబగబా నడవండి......న న్నంటే నే నూరుకుంటానేం ? అబ్బో, నాకు పిసాళం యెత్తుకు వచ్చిం దంటే మొగు డయ్యాది మొద్దు లయ్యాది చెలిగేసి విడిచి పెడతాను......అన్నట్టు మరిచిపోయాను, కంసాలిదుకాణం మీాదికి వెళ్ళమనవలసింది. ఇప్పు డయితేం, యీావెళ్ళడం వెళ్ళడం అక్కడి కయివు టే సరే, లేకపోతే వెళ్ళి వచ్చేదాకా విస్తరి వెయ్యాను పాంతో కుదురుతుంది చ—ప్పగా రోగం"

ని

"ఇదిగో !.........వోయ్ !,........ఏంచేస్తున్నా రండీ ?" మిమ్మల్నే.........వినపడదూ ?......అంగావస్త్రం పరుచు కుని అరుగుమీాద పడుకుని వుండగా చూశాను, మళ్ళీ యెక్క డికి వెళ్ళారమ్మా యింట్లోనూ ?"

"..............."

"వెడితే వెళ్ళారు, కాస్త తలుపు దగ్గిరసావేసి వెళ్ళగూడదూ ? కుక్క చొరబడితే యేమి చేస్తురో ? ఓయ్......ఈ చుట్టు పక్కల అయినా వున్నట్టా లేనట్టా ?......ఎక్కడికో దాటారు, ఏమండోయ్ !"

"..............."

"ఏకాకోటావధానులు దగ్గిరో, యేపళ్ళంభొట్లు దగ్గిరో కూచుని తద్దినాల కభుర్లు చెప్పుకోడమే కాదూ ప్రయోజకత్వం ? పూర్వ పువాళ్ళు ఆకాస్త మట్టయినా సంపాదించి వుండకపోతే, ఈపాండి

త్యానికి తాగడానికి గంజయినా లేకపోవును.....ఇదిగో, యేమండోయ్ !"

"......వచ్చె వచ్చె, యెందుకా బొబ్బలూ ?"

"బొబ్బలా ? వంట అయేదాకా తొండలు విడిపించారే, యింతట్లోకే వేంచెయ్యాలా పెత్తనాలకీ ?"

"పెత్తనాలకే వెళ్లానో, కంసాలిదుకాణంమీదికే____"

"దుకాణం మీది కయితే నాతో చెప్పారా ? ఏం, అంత రహస్యమేం ?"

"చెప్పివెడితే వొకటీ, చెప్పకుండా వెడితే వొకటీనా ?"

"దేని కదే గాని రెండూ వొక టెలా అవుతాయీ ?"

"..............."

"అస లెక్కడికో దయచేశారు. అవతలివాళ్లు కనపడకపోగా పొడుం చేసుకోడానికి దుకాణంలో ప్రవేశించారు, నన్నుద్ధరించడాని క్కాదు"

"ఎలా గయితే యేం, యెందు కయితే యేం, దుకాణం మీదికీ వెళ్లాను, నీపనీ చూశాను, చాలదూ ?

"చూడ్డమే నిజమయితే, చంద్రహారం యేమట్టుకి వచ్చిందో చెప్పండీ"

"వంట అయిందా ?"

"చంద్రహారం తయా రయిందా ?"

"నే నడిగినదానికి జవాబు చెప్పవేం ?"

"నే నడిగినదానికి మీా రెందుకు చెప్పరూ ?

"..............."

"......దిగండి గుర్రం"

"..........అయితే సాఫుచేస్తున్నాడు"

"మొన్ననే చేశాడన్నారు సాఫు, మీ మెలికలు చాలించండి"

"మొన్ననే ప్రారంభించాడు, యివాళ పూర్తి చేస్తానంటూ కూచున్నాడు, దీక్షగా"

"ఎప్పటికి తయారవుతుం దన్నాడూ ?"

"తొరగానే అవుతుందిట, వంట అయిందా ?"

"ఎప్పుడిస్తా నన్నాడూ ?"

"వంటయిందా ?"

"ఎల్లుండి సుందరంగారి యింటికి వెడతానని చెప్పారా మీరు ?"

"తొరగా వడ్డిస్తే నిమిషంలో భోజనం చేసి వెళ్లి అక్కడే——"

"దినమ్మా వడ్డించడం లేదూ తొరగా ?"

"స్నానం చెయ్యమంటావా ?"

"చెప్పివస్తారా ?"

"భోజనం చేశాక వెళ్లనూ ?"

"మీరు చెప్పివచ్చాక వడ్డించనూ ?"

"ఒక్క క్షణంలో యేమి మించిపోతుందీ ?"

"ఒక్క తృటిలో యేమి దాటిపోతుందీ ?"

"ఇక మరో మాట లేదూ నీకు ?

"మరి మరో ధోరణి రాదూ మీకు ?"

"....................."

"....................."

"అదే చేస్తున్నాడు గదా ?"

"అతని కిదొక్కటే కాదుగదా ?

"చెప్పివస్తే మాత్రం మరో పని మానాడా అతను ?

"ఇక్కడే వుండిపోయి, మీరు బతిమాలితే మాత్రం వడ్డిస్తానా నేను ?"

"అదేమిశే, బోడితలకీ బొటనవేలికీ—"

"అదేమిటండీ, దేవతలకు పంచాంగం—"

"......................"

"...................."

"....................."

"కాస్త నిదానించు, ఆకలి దొలుచుకుపోతోంది"

"కూస్త వెళ్లిరండి, పులుసు కుతకుతలాడిపోతోంది"

"దాని జోలి నా కెందుకూ ? నా కది కావాలా యేమన్నానా ?"

"ఇందాకా వొప్పుకున్నా రేమో—"

"ఏడిశావ్ !"

"సంతోషించార్"

"...................."

"......................"

"సరే, నీయిష్టం వచ్చినట్టల్లా బాధించు. నిన్నరాత్రి భోజనం పసిలేక, ఇవాళ యింతవరకూ భోజనం లేక కృశించి కృశించి—"

"మీ యిష్టంవచ్చినట్టూ యేడిపించండి, నాకు వస్తువు చేయించవలసివచ్చాటప్పటికి నవనాడులూ కుంగిపోతాయి. ఇన్ని విధాల ఆడదా న్నేడిపించినవాళ్లు ముందుకి రారు"

"నే నిప్పుడు చేసింది___"

"తీరా, బంగారం యిచ్చేసిందిరా దేవుడా అని వొకటే రంధి, మరేం చెయ్యాలి? చూసిచూసి వస్తువు చేయించాలేరు, చేయించుకుంటే కళ్లతో చూడాలేరు. ఇంత కుచ్చితబ్బుద్ధీ, విషపుకళ్లూ యెక్కడా చూడలేదు"

"దిక్కుమాలిన దండకం మళ్లీ మొదలు, ఛా, నీమొగం యిూడ్చా"

"నామొగం యెందు కీడుస్తారూ? మిూవాళ్లందరూ ఏయేట్లో కలిశారూ? నన్నన్నా రంటే బాగా జరగదు, మిూ రేమనుకుంటున్నారో గాని"

"ఎవళ్లయినా వినిపోతారే; నవ్వుతారే"

"వింటే నాకేం భయమా? మిూ యిష్టంవచ్చినవాళ్లని తీసుకురండి యెవళ్లకి బుద్ధి లేదంటారో?"

"ఏమిటీ? మాటలు మహా___"

"కోమటీ కొత్తబెల్లమూనూ. కొంటే డబ్బుఖర్చు, తింటే కడుపునొప్పిని"

"....................."

"ఇంకా చూసుకోండి కోరచూపులు. ఇంటో కూచుని ఆడదానిమిూదే కాదూ అథార్టీ చెయ్యడం? వీధికి వెడితే గజగజలే"

"ఏమిటే యిూ అల్లరీ?"

"అదే నేనూ అడుగుతున్నాను"

"....................."

"ఒక్కమాటు దుకాణంమీదికి వెళ్లిర మ్మంటే యింత రట్టూరవ్వాలా ?"

"ఇప్పుడే కాదూ—"

"ఇక్కడే కాదూ—"

"...................."

"సందు మళ్లితే కోమటి దుకాణం. అది దాటితే శంభు లింగం దుకాణం, అంతేనా ?"

"అదిగో సుత్తిదెబ్బలు వినపడుతూనే వున్నాయి. అంత గట్టిగా సాగకొట్టవలసిం దేముంటుందీ చంద్రహారానికీ ? మీ రిలా మొగం తిప్పారు, అత నలా పని తిప్పేశాడు"

"నువ్వు మనిషివా దున్నపోతువా ?"

"ఎలాంటివాళ్లకలా కనపడతాను"

౬

"అభిఘురించాను"

"అఘోరించలేకపోయావు"

"నాకేం పట్టిందీ, యిప్పటివాకా మీరే చేశా రావని, జ్ఞాపకం చేసుకోండి"

"..............."

"..............."

"కాస్త నెయ్యి రాల్చు"

"రాల్చడం కాకపోతే పురిసిళ్లకొద్దీ యెలా వస్తుందీ ? పాలాలు అమర్చుకునేటప్పుడు పట్టిగడ్డి నిరుకుచేసుకోడం చేత కాకపోయె మనకి"

"...............…"

"లేగదూడకి చెంగలిపరకలు తేవా లన్న జ్ఞానం కూడా లేకపోయె మనకి"

"కాస్త మాట అనేటప్పటికి——"

"అనకపోతేం, అనిపించుకోకపోతేం ?"

"పీటమీదికి వచ్చాటప్పటికి రుసరుసలు మొదలు. తిన్నగా కూచుని చక్కగా భోజనం చెయ్యడం చూడలేదు నేను"

"నువ్వేం వడ్డించా వనీ ?"

"మీరేం వండనిచ్చా రనీ ?"

"ఏమీ లేనేలే దంటూవా యింటో వండడానికి ?"

"అదా యిదా అనడిగితే అది గడ్డనీ, యిది తుక్కనీ సూకరాలు పోయూరు గాని ఫలానా వండ మనగలిగారా మీరు ?"

"నిజంగానే యేమీ లేదూ ?"

"ఏమిటేమిటో తెచ్చి యింటో మీరు గుట్టలు పేర్చినట్టూ, నేనే బద్దకించి వండనట్టూను. కదూ ?"

"పెండలం యేమయిపోయిందీ ?"

"ఇంకోటి చెప్పండీ మీరు తెచ్చిం దేమిటో ?"

"...............…"

"సుందరంగారి కొట్టుగది చూడండీ యెన్ని రకాల కూరలు సిద్ధంగా వుంటాయోను ?"

"చెన్నపట్నం వెళ్లా డంటే రకరకాల కూరలు తెస్తాడతను. కేబేజీ——కేరట్——నూల్‌కూల్——టొమాటో——గాలీఫ్లవరు——పేర్లయినా విన్నారా మీరు ?"

"నువ్వు విన్నావు మహా. నోరు తిరగని అక్షరాలు నాలుగు కలిపి పాస్‌పీస్ మంటే, యింగ్లీషు రానివాళ్ల దగ్గిర, సగంసగం నేర్చినవాళ్ల కంతా యింగ్లీషే. నాదగ్గిర చెబుతావు నీమరిది పాండిత్యం ?"

"మీరు శాలువులు కప్పుతా రనీ మీయింటికి వస్తే పది కూరలతో విందు చేస్తా రనీ"

"పదికూరలుట ! ఒక్క పెండలం చాలు ఇరవై కూరలపెట్టు"

"ఎంతసేపూ పెండలం పెండలం. దాని మొగం మండేరి, రుచాపచా ?"

"అంతా యెలా తింటున్నారూ ?"

"అంతా ఆవపెట్టుకుంటారు తెలుసా ?"

"బెల్లంపెట్టి వండుకునేవాళ్లు మాత్రం లేరూ లోకంలో ?"

"ఒకటే కూర మొగుడి కో రకంగానూ, పెళ్లాని కో రకం గానూ చేసుకునేవాళ్లూ వున్నారా లోకంలో ?"

"................."

"కాకపోయినా, పదిరోజుల కిందట మాతమ్ముడు వచ్చి నప్పుడు నాలుగు ముక్కలు వేయిద్దా మని యిట్టే తరిగాటప్పటికి — రామరామా ! ఇప్పటికీ పోలే దా దురదలు. ఎక్కణ్ణుంచో రాకుసి పెండలం తెచ్చిపడేశా రింటో"

"పెరట్లో కావలసినంత తోటకూర—"

"చీడ నాకెయ్యలేదూ ?"

"కాడలో ?"

"ముదిరిపోలేదూ ?"

“పోనీ, పప్పుపులుసు—”

“పోనీ, అందులో రెండుల్లిపాయలు. ?”

“నీకూ నాకూ సమంగా పనికివచ్చేవి—”

“మాట అనడమే కాని, యే మున్నాయీ ? కాకరకాయ చేదు. పొట్లకాయ గబ్బు. ఆనపకాయ చప్పన. దొండకాయ శ్లేష్మం పెంచుతుంది. కంద వేడి. అరటికాయ మలబద్ధం కలిగిస్తుంది. బీరకాయ మొగం మొత్తింది. గుమ్మడికాయ వాతం చేస్తుంది. అవునా ?”

“...............”

“కూరలకోసం యింత దేవుళ్లాడేవాళ్లు కాకినాడ వెళ్లి గోరు చిక్కుడికాయలు తెచ్చుకోకుండా వస్తారా ? రాజమహేంద్రం వెళ్లినవాళ్లు ఆగాకరకాయలు తెచ్చుకోకుండా వస్తారా ?”

“లక్షమాట్లు పోరాను. శతవిధాలా బతిమాలాను. ఒక్క మాటయినా బంగాళాదుంపలు తేగలిగారా ?”

“దేవతార్చనపరు లందరూ పీటమీద కూచుని జపంచేసుకుంటారు—మీరు తప్ప”

“రేపణ్ణుంచి నేను వండుతాను, నువ్వు కూచుని తిను”

“హో, అంతకంటేనా ? మూడో మేలు !”

“పోనీ, వంట తప్పింది కదా అని సంతోషిస్తావా నువ్వు ?”

“సంతోషించనక్కరలేదు, రకరకాలు చేసిపెడితే తిని వూరుకోడ మయినా చేతవునా మీకు ?”

“పాడు వుల్లిపాయలు కొంపత్తోక్కి [illegible] చెయ్యాలి గాని—”

"ఓహో, అలాంటి వుద్దేశం వుందీ యేలినవారికి ? అబ్బో ! అలా అయితే మీతరమే కాదు, మీతాత తరంకూడా కాదు, తెలుసా ?"

"..............."

"ఎందుకెందు కని వూరుకుంటున్నాను గాని, నాకు పట్టుదల వచ్చిం దంటే మీచేత తెప్పిస్తా నవి బజారునుంచి"

"..............."

"రోజూ నాతిండినిగురించి మీరు గోలపెడుతూ కూచున్నా రంటే, చివరికి, మీచేత తినిపిస్తా నవి యేమనుకుంటున్నారో ?"

"..............."

"ఊళ్లో యిన్ని బ్రాహ్మణకొంప లున్నాయి గదా, యే కొంపలో నయినా తిండికోసం యింత రగడ పెరగడం వుందా?"

"......................"

"ఏమి వండుకుంటున్నారో, ఏమి తింటున్నారో, తినేవాళ్లకీ దేవుడికీ తప్ప మూడో కంటివాడికి తెలుస్తోందా ?"

"......................"

"నే నమ్మా దేవతార్చన వెలగబెడుతున్నా నని బుజా లెగర వేసుకుంటున్నారే గాని, సంసారం వీధిలో పడిపోతోం దని గుర్తించుకుంటున్నారా మీరు ?"

"......................"

"ఏదీ, సిగ్గువిడిచియీా లున్న యే మొగాడు మాట్టాడతాడో మీా పక్షం, రమ్మనండీ చూతాం"

"......................"

"ఇంతా చేసి పైవాళ్ల మెప్పుకోసం గదా దేవతార్చన, యింటో కూడా యింత భాగోతం నడిపించాలా ?"

౮

"చాప వేస్తున్నా రెందుకూ ?"

"ఒక్క కునుకు"

"దుకాణంమీదికి వెళ్లరూ ?"

"వెళ్లనూ ?"

"ఏడుకొండలవాడా అంటూ వీధిలో దొర్లుకుంటూ వెళ్తారూ కొందరూ, అలాగా ?"

"......................"

"అన్నం పెట్టేదాకా నన్ను మీరు నిలవనిచ్చారు కారు. నాలుగు మెతుకులూ కంఠం దిగాటప్పటికి పెద్దమ్మ మిమ్మల్ని నిలవనివ్వడం లేదు, అవునా ?"

"నువ్వు పెట్టిన పంచభక్ష్యపరమాన్నాలూ ఆరగించాటప్పటికి"

"ఇలాంటి మొగాలకే అలాంటివి"

"................"

"వేషాలకి పోక దుకాణంమీదికి వెళ్లండి తొరగా"

"................"

"చాప చుట్టండి ముందు"

"................"

"వద్దు···వద్దు··· సాహసం వద్దు"

"వీధి అరుగుమీద పడుకోడం గదా, వచ్చిపోయేవాళ్లు చూసిపోతా రని భయపడి నేను వెనకతియ్యకపోతానా అను

కుంటున్నారేమో, తరవాత గింజుకోవలసివస్తుంది, ఆలోచించు కోండి"

"................"

"వద్దంటాను...వద్దంటున్నాను...వద్దన్నాను"

"అయితే, శంభులింగం భోజనం చెయ్యాలంటావా అక్కర్లేదంటావా ?"

"మీలాగ ఝామునేపు నీళ్లు నములదతను. కాకపోయినా, చద్దన్నం తినేవాళ్లు వొంటిగంట దాటితేగాని భోజనానికి లేవరు"

"నీ నగల వుబలాటమేనా నాకష్టసుఖాలు చూడ్డం యేమయినా వుందా ?"

"దుంగలెత్తానా దూలాలెత్తానా, పొడుము పీల్చుకుంటూ కూచోడమే కాదూ అక్కడా ?"

"................"

"అంగాస్త్రం కూడా పరుస్తున్నారు వద్దుసుమండీ"

"................"

"వినపడదూ ? ... మిమ్మల్నే ... ఓయ్ !"

"................"

"పడుకోడానికి వల్లకాదు"

"................"

"మానరు కాదూ ?"

"................"

"ఇంత మొండికెత్తితే యెలాగమ్మా వేగడం ?"

"................."

"మానరు···మానరు···మానరు"

"................."

"ఇదిగో, ఓయ్, ... నల్లరాయి ! ...... ఏమండోయ్, మిమ్మల్నే ...... వెళ్ల నని చెప్పడాని కయినా నోరు విడదూ ?"

"................."

"నామాట కొట్టేసి, నాకు బదు లయినా చెప్పకుండా మీ రెలా నిద్రపోతారో చూస్తాను కాదూ ?......మొండివాడు రాజుకంటే బలవంతుడుట. చెవిటివాడి ముందు శంఖం వూదితే 'అది కొరకడం నీ తరమా నీ అబ్బతరమా ?' అన్నాడుట. వెర్రివాడికి పెళ్లాం దొరికితే గిల్లిగిల్లి చంపాడుట. 'ప్రజకి పెళ్లాడాను గాని, కూడు పెట్టడం మా కులంలోనే లే' దన్నాడుట. మానాన్న వద్దుమొర్రో అంటూనే వున్నాడు, మా అమ్మ వెలగబెట్టిం దీ సంబంధం. అనుక్షణమూ దాని జీవానికి పడి యేడుస్తూనే వున్నాను నేను. పెళ్లామనీ, బిడ్డలనీ, అచ్చటన్నీ, ముచ్చటనీ, ముద్దనీ మురిపెం అనీ, కష్టమనీ సుఖమనీ—యేమయినా తెలిస్తేనా జన్మకి ? ఊరికే పెళ్లాడగానే సరా ? అస లీ వంశమే యిలాంటిది. తాతముత్తాతల దగ్గిర్నుంచీ వస్తోందిట పెళ్లా న్నేడిపించడం యీ పాడుకొంపలో. ఇంత కొయ్యతనం యెక్కడా చూడలేదు. ఎన్ని మాట లన్నాదున్నపోతుమీద వాన కురిసినట్టే—"

"వోసి నీయిల్లు—" :

"మీయిల్లే, మీబతుకే, అదేదో మీకే"

"నోరు మూస్తావా ముయ్యవా ?"

"మీా చేతు లేమయి పోయాయిా ?"

" .... "

"....................."

"పడుకోనివ్వవుటే ?"

"సుందరంగారి యింటికి వెళ్లాటప్పటికి నాకు చంద్రహారం రానివ్వరూ ?"

"..............."

"నా మాట వినండి. ఇవాళా రేపూ కష్టపడితే చంద్రహారం అయిపోతుంది. తరవాత, నేను సుందరంగారి వూరు వెళ్లాక వారంరోజులు రాత్రీపగలూ ఏకనిద్రపోవచ్చు, మధ్యమధ్య వులిక్కిపడి లేచి అత్తినరు వేసుకుంటూ"

"ఒక్కక్షణం నిద్రపోకపోతే నాకు తలనొప్పి వస్తుందే"

"చెప్పగానే వినకపోతే నాకు వొళ్లు మండుకుపోతుం దండీ"

"ఊరికే పడుకున్నా నని పేరు. నువ్వు భోజనం చేసివచ్చా టప్పటి కిక్కడ వుంటే అడుగు"

"ఊరికే సద్దిచెబుతున్నా నని పేరు. మీారు లేచి దుకాణం మీాదికి వెళ్లేదాకా మీాకు మతివుండనిస్తే అడగండి"

"వోసి నీపట్టుదల——"

"అమ్మో మీా మొండితనం——"

"నన్ను వేపుకుని తినకే"

"నన్ను రాసి రంపాన పెట్టకండీ"

"నీ కెంతయినా పుణ్యం వస్తుందే"

"మీకెంతయినా పాపం చుట్టబెట్టుకుంటుం దండీ"

"నాపాపం బద్దలాసిపోబట్టే నిన్ను కట్టుకున్నాను"

"నాపుణ్యాం బుగ్గయిపోయింది కనకనే మీ యింటో పడ్డాను"

"..................."

"నా కిలాంటి యమచర రాసివుంది కనకనే నెత్తిమీద పెట్టుకునేవాళ్లెంతమంది వచ్చినా—బతిమాలినా, వాళ్ల నందరినీ కాదని మా అమ్మ నా గొంతుకోసింది. అసలు పెళ్లిలోనే రోతపుట్టింది నాకు. పొడుంబుర్రా పిలకజుట్టూ చూశాటప్పటికి"

"..................."

"అయింది. కుంభకర్ణుడి విగ్రహాం వొరిగింది. ఇక దీపాలు పెట్టాకే కళ్లు తెరవడం, మళ్లీ లేచి కూచునేటప్పటికి కుంభం సిద్ధంగా వుండాలి"

"....................".

"మంచి మనిషికో మాటా మంచి పశువుకో దెబ్బాను. మనిషిజన్మ యెత్తగానే సరా?"

"వోసి నీయిల్లు—ఇందాకణ్ణుంచి చూస్తున్నాను, వొక్క మోస్తరుగానే వేగులు తోడేస్తున్నావు. నువ్వు నా కెక్కడ దాపరించావే నీ మొగం యీడ్వా—దుకాణం మీదే పడుకుంటాను వెళ్లి, యిక తన్నుకు చావు"

"నాకేం చచ్చేదాకానూ? మా కుదుట్లో అర్ధాయుష్యు పీనుగు లెవరూ లేనూ లేరు, మమ్మ ల్నన్నవాళ్లు ముందుకి రానూ రారు......ఇదిగో చెబుతున్నాను. అప్పలమ్మని పంపి

కనుక్కుంటాను, అక్కడయినా సరే నిద్రపోయూరంటే రాత్రి మీరు చెయ్యవలసిందే వంట. వెళ్ళండి, వెళ్లండి—మీ వేషాలు సాగనిస్తా ననుకున్నారు పా—పం"

౮

"వీధిలో వేళా వేం మకాం ?"

"అప్పుడే వచ్చారేం యింటికి ?"

"ఏం, రాకూడదూ ?"

"ఏం, అడక్కూడదూ ?"

"పచ్చిమంచినీళ్లయినా తాగవద్దటే ?"

"పచ్చివేం కర్మం, పండువే పుచ్చుకోండి నాకేం ?"

"ఏడిశావ్"

"ఏమిటీ ? మహా చురుగ్గా వుందే యివాళ వ్యవహారం ?"

"ఉండక ? నీకు లొంగుతా ననుకున్నావు, మొగపుట్టుక పుట్టి—వూ !"

"లొంగక ? ఆడదా మనుకుంటున్నారు కామోసు ఆట, జుట్టు చేతికిచ్చి—హీ !"

"చాలిం చీపాటికి. కసిన్ని మంచినీళ్లు పట్టుకురా ముందు"

"గుర్రం దిగ డీపాటికి. అప్పలమ్మని రానివ్వండి ముందు"

"కంఠం ఆర్చుకుపోయి వస్తే—"

"బతిమాలి బతిమాలి దాన్ని పంపిస్తే—"

"నా దాహానికీ అప్పలమ్మకీ సంబంధం యేమిటే ?"

"నా చంద్రహారానికీ మీ దాహానికీ మాత్రం సంబంధం యేమిటండీ ?"

"అదేమిటే నీ మొగం—"

"ఆగండి. మాటలు మిగిలారంటే చెలిగేస్తా నేమను కున్నారో? దండకం విప్పా నంటే, ఆచిసురు మీ తాత ముత్తా తల దాకా వెడుతుంది, యేకథాటీని"

"..............."

"మీ రక్కడ నిద్రపోయారో కూచునే వున్నారో తేల కుండా నేను మంచినీళ్లా యిస్తా ననుకున్నారూ, పడివుండండి కాస్సేపు"

"ఏదయినా దయ్యం పట్టిందా యేమిటే యీవాళా?"

"దయ్యమో భూతమో మిమ్మల్నే పట్టింది చూసుకోండి బాగా"

"ఎంత మొండికెత్తావే?"

"ఎంత బండకెత్తారండీ?"

"నువ్వే యివ్వాలా? నేను పుచ్చుకోలేనా?"

"అయ్యో, పుచ్చుకోలేకేం? పుట్టింది మొగ పుట్టుక కదా?"

"తొందరపడకు"

"వేగిరపడకండి"

"....................."

"ఇదిగో, దుకాణంమీద కూచున్న బట్టలతో ముట్టు కుంటారు కామోసు నిండుబింది. నాకేం, రాత్రికి మీ కవే మంచినీళ్లు, పుచ్చుకోండి"

"....................."

"నూతికి వెళ్లారు. కావాలి, శాస్త్రి"

"..................."

"..............."

"సిగ్గు లేకపోతే సరి నవ్వడానికి"

"చేతగాని పని చేసుకున్నందుకు మీా కుండాలి ఆసిగ్గేమిటో, మధ్య నాకేం ?"

"సాగుతోంది అంద్రబ్బ, ఎందు కెందు కని ఊరుకుంటూ వుంటే నెత్తి కెక్కుతున్నావు"

"ఎక్కడిక ? కాళ్లకింద పెట్టి రాసేద్దా మనుకుంటున్నట్టు న్నారు, దేవతలు దిగిరావాలి"

"చూస్తువు గాని"

"మీరూ చూస్తురుగాని"

"................."

"ఇంక రెండేళ్లు పోనివ్వండి, అబ్బాయి నప్పగిస్తాను"

"వాణ్ణి కూడా పాడుచేస్తావు నువ్వు. వేలెడు నిర్భాగ్యుడున్నాడు, వారి కప్పుడే వుల్లిపాయలు మప్పేశావు"

"మీరు నల్లవుద్ధరి తినండి, మాకేం ? నిక్షేపంవంటి నాయున్ని తిట్టుకుంటారేం ? మా నాన్న పేరు పెట్టుకున్నా ననీ ఆ వుక్రోషం"

"................"

"ఇవాళ రాత్రి మొదలు పట్టుపంచె కట్టుకుని వంటచేస్తాను, మీ రిలాగ నేపాలు వేశా రంటే, వోఁః ! ముక్కు మూరెడు చేసుకుంటేనూ, మూతి ముడుచుకుంటేనూ నేను వొణికిపోను"

౬

"తలుపు తలుపు"

"...............…"

"ఓయ్"

"...............…"

"ఏంచేస్తున్నావ్ ?"

"...............…"

"ఇదిగో"

"...............…"

"వినపడ్లేదూ ?"

"...............…"

"ఔనే ?"

"...............…"

"ఇంటిదానా"

"...............…"

"నిన్నే"

"...............…"

"తలుపు తలుపు....ఓహోయ్ !....ఎక్కడున్నావే ?.... ఎక్కడి కయినా వేంచేసినట్టా ?...ఇంటోనే వుంది, యేమి చేస్తోందో కాని"

"...........…"

"ఏం, వినపడ్లేదుటే ?"

"...........…"

"మడికట్టుకుందో, క్రొంపతీసి నాచేత కట్టిస్తుందో? అనాచారంబాధ వచ్చి పడింది; గాని అమృతమే యేమి వండినా. మడి అంటేనే మండిపడుతుంది గానీ, శుచీ శుభ్రమూ ఎక్కువే. కోపం రానంతసేపూ ప్రాణం యిస్తుంది. వస్తే మాత్రం వెనకా ముందూ చూడదు. మంచితనం క్షణమూ దినమంతా మంకుతనమూను. కోపం యెందుకు వస్తుందో, యెప్పుడు వస్తుందో, వచ్చి యెంతసే పుంటుందో తెలవదు, ఉన్నంతసేపూ మాత్రం గజగజ లాడించేస్తుంది. ఎప్పటికప్పుడే ఛా అనిపిస్తూ వుంటుంది, కానయితే నేనూ పట్టుదల విడిచిపెట్టలేకుండానే వున్నాను... ఛీ, ఆడదాన్నెలాగయినా వోంచాలి గానీ—యేం వినపడదూ?"

"............"

"అబ్బాయీ?"

"............"

"నాయనా!"

"............"

"బుల్లేడా?"

"............"

"కుర్రాడా!"

"................"

"రామచంద్రావధానీ!"

"..............."

"ఓహో, అలా పిలిస్తే వాడూ పలకడు, అదీ పలకనివ్వదు, వినపడలేదు నయమే, రామచంద్రరావ్"

"...... ...."

"దిక్కుమాలిన కర్మం, కోపమో వినపడకపోవడమో—ఓసి నీమొగం—"

"ఏమిటూ బొబ్బలూ ?"

"బొబ్బలా ?"

"పెడబొబ్బలు—తక్కువేం ?"

"జాముసేపట్నుంచి అరుస్తూ వుంటే—"

"ఎవ ళ్లరవమన్నారూ తీరి కూచునీ ?"

"ఎక్కడికి పోయావూ ?"

"ఎవళ్లతో నయినా లేచిపోయా ననా మీ రనేది ?"

"ఏమిటూ మాటూ ?"

"ఏమిటీ లోటూ ?"

"................."

"మీ బొబ్బలతో కమ్మగా నిద్రపోతున్న చిట్టితండ్రి వులిక్కిపడి లేచాడు, మళ్లీ నిద్రపుచ్చాటప్పటి కింతసేపయింది తెలుసా ?"

"................"

"పెరట్లో పడి పనిచేసుకుంటున్నాను గదా, స్వాములు వేంచేస్తా రని తలుపులు బార్లా తెరిచివుంచనా ?"

"................"

"కాస్సేపు అరుగుమీద కూచోగూడదూ, వాకటే అరవడమూ చెవికోసిన మేకలాగ"

"................"

"మీగోలకి వీధే పోయేవాళ్లు నవ్వుతుంటా రని యింగితజ్ఞానమయినా వుండవద్దూ ?

"........................"

"సరే, యింటో ప్రవేశించడాని కింత తొందరపడ్డారు మరి, వంటింటో కూడా అంత తొందరగానే ప్రవేశించండి"

"అదేమిటీ ?"

"అదే"

"అంటే ?"

"అంటేనా ? ముందు పొయ్యి రాజేసుకోడం. తరవాత వొళ్లు రవలబెట్టుకుంటూ వెళ్లి స్నానంచెయ్యడం. చివరికి, తడి గుడ్డలతో పొయ్యిదగ్గిర చతికిలబడి—"

"తెలిసింద, అనంతా యేమి టంటాను"

"వినపడింది, అదంతా యిందాకానే చెప్పా నంటాను"

"అంతే ?"

"ఇంతే ?"

"నిద్రపోవడం నిజమే; కాని—"

"కనక, గొడవలు పెంచక తొరగా—"

"నిజం చెప్పినా పట్టుదల మానవూ ?"

"పాడుపని చేసి నిజం చెబితే మాత్రం వొరిగిం దేమిటీ ?"

"........................"

"కాకపోయినా, మీరు చెప్పకపోతే మాత్రం నిజం దాగుతుందా ? పట్టపగలు—మిడసరిలగ్గంలో—నడివీధిలో—నలుగురూ వచ్చేపోయే కంసాలిదుకాణంలో—సాక్షాత్తూ—"

"బుద్ధి తక్కువయి నిద్రపోయాను, సరా?"

"బుద్ధి యెక్కువ చేసుకుని పొయ్యిదగ్గిరికి వెళ్లండి"

"నేను నిద్రపోయినా అతను పని మానలేదు"

"మీరు చూశా రన్నమాట"

"మేలుకున్నంతసేపూ—"

"సరే, అప్పుడు కూడా కళ్లు మూసుకుపోవాలా?"

"రామరామా!"

"చేసేది పార్థివం, శివశివా అనుకోండి"

"................."

"................."

"అయితే, యేమి చెయ్యమంటావో చెప్పు, ఇంకెదుకూ?"

"పోనీ, మీ రెంతసేపు నిద్రపోయారో చెప్పండి, మరెందుకూ?"

"క్షణం—అరగంట మించదు"

"దానికి పరిహారం యేమిటో అదీ మీరే చెప్పండి"

"పరిహారం అంటూ యెందుకూ? సంసారం అయిన తరవాత యేదో మంచీ చెడ్డా—"

"రెండూ కలపకండి"

"పోనీ, చెడ్డే జరుగుతూ—"

"ఆ చెడ్డకే పరిహారం తెలిసిందా?"

"ఏదో విధంగా సద్దుకుపోవడమే"

"అలాగటండీ?"

"అవును"

"ఊహూ !"

"................"

"తరవాత చూసుకుందాం, ముందు మడి కట్టుకోండి"

"మళ్లీ మొదలా ?"

"అది కాకపోతే మరేమిటో మీరే చెప్పండి"

"పరిహారం మాటే విడిచిపెట్టాలి గాని లేకపోతే మరో ఉందుకూ ?"

"మరోటి మీకూ వద్దు నాకూ వద్దు, కనక మడి కట్టుకోండి"

"...సరే...కట్టుకునీ ?"

"వంట చేసెయ్యండి"

"చేసి ?"

"వడ్డించండి ముందు నాకు"

"................"

"ఏం, వులిక్కిపడ్డారేం ?"

"....సరే వడ్డించి ?"

"తరవాత సర్దుకుపోండి లక్షణంగా"

"................"

"ఏం, తెల్లపోతారేం ?"

"................"

"ఇది సంసారమండీ ! సాగరింకంటే ఎక్కువదండీ ! కష్ట సుఖాలు కలిసే వుంటాయండీ ! రెండూ వేస్తే చప్పుడండీ ! పెద్ద వాళ్లు వారిగేసుకు పోవాలండీ !"

"......................"

"మాట రాదేం ?"

"ధర్మం——"

"మళ్లీ అదొకటుంది ?"

"......................"

"ఓః !"

"......................"

"మన మేమో తోచినట్లల్లా చేసేస్తూ వుండాలి. ఎదటివాళ్లు మాత్రం చచ్చినట్టు సద్దుకుపోతూ వుండాలి. ఇదీ ధర్మం. త్రికాలజ్ఞానసంపన్ను లయిన మహర్షులు పద్మాసనాసీనులై వరద హస్తా యెత్తి ఆడవాళ్ల నెత్తిన రుద్ద మని పురుషుల కుపదేశించిన వేదసారం యిదీ. కదూ ?"

"......................"

"సిగ్గులేక ధర్మపన్నాలు. నిలవతీసి అడిగేవాళ్లు లేక ధర్మోపన్యాసాలు."

"......................"

"బెల్లంకొట్టిన రాయి లాగ వూరుకుంటే గాదు, ఏదో తేలిపోవాలి"

"మరి తేల్చెయ్యి"

"మడి కట్టుకోండి"

"మరోశిక్ష చెప్పు"

"ఉల్లిపాయల పులుసు వేసుకుంటూ ఉండండి"

"ఇంకొకటి"

"అవున్న పిలక కాస్తా కత్తిరింపించుకుని___"

"కొంచెం దయవుంచు మరీ"

"అయితే, పాడుం పీల్చడం కట్టిపెట్టండి"

"అది బాగుంది"

"ఏదీ, పొడుంకాయ___"

"ఉండు, ఒక్కపని చెయ్యి"

"ఏమిటది ?"

"అరగంట నిద్రపోయాను కనక, వొక్క గంటసేపు పొడుం పీల్చకుండా వుంటాను, అలా వొప్పుకో"

"పనికిరాదు, నాలుగ్గంటలు___"

"చంపేశా మన్నమాట"

"అంత నొప్పిగా వుందా ? ఇందాకా నే నెంత బాధపడ్డానో ! వొళ్లు మంచుకుపోయిందే ? అదంతా మీ కిప్పు డనుభవానికి రావద్దూ ?"

"మొగాడైనవాడి కిది చాలదూ ?"

"ఆడదాని అక్క స్సింతటితో తీరుతుందా ? నయాన___ భయాన ఎంత చెప్పినా విన్నారా ?"

"అలా కాదు, కొంచెం శాంతించు. ఉండుండి వొక్కమాటు చక్రుమంటూ వుంటావు గాని నిజానికి నీఅంత మంచిది లేదు. దిక్కుమాలిన ఆచారం దగ్గిర వస్తోంది నీకూ నాకూ జగడం"

"ఆచారం దిక్కుమాలిన దని తెలిసివుండిన్నీ అదంటే అంతగా దేవుళ్లాడతా రెందుకూ ? పైకి వెళ్లినప్పు డెలా అఘోరించినా యింటో వున్నప్పుడు కూడా యెత్తెత్తి కాళ్లు వేసుకోవాలా ?"

"మా నాయనా, నా కింగ్లీషు చెప్పించకపోయే. నాకా మరో వృత్తి చేతకాకపోయె"

"చేతకాకపోవడమేం ? పొడుం పీల్చడం చేతకాలేదూ ? అది మీ నాయనకు చేతకాదుగా ? ఆయన మీకు నేర్పించలేదుగా?"

"పోనీ, అలాగే అను. మరిప్పు డేమి చెయ్యమంటావూ ?"

"అలా అడిగారు బాగుంది, చెబుతా వినండి. ఈకొంప తెగ నమ్మేసీ, యీ సంభావన్ల విద్వాంసులను విడిచిపెట్టేసీ సుందరంగారి వూరు వెళ్లిపోదాం రండి. వాళ్ల యింటి వెనక వున్న డాబాయిల్లు అమ్మకానికి వచ్చిందిట లేవండి. సుందరాన్ని బతిమాలి అతని బట్టలకొట్టులో అబ్బాయికి వాటా యిప్పిస్తాను, మనం రాజాంగంగా బతికవచ్చు పదండి."

"నువ్వంతదానవు కాదని కాను. కాని ముందుమాట అలా వుంచు. నేను నిన్ను తిడుతున్నానే అను. అయినా, ఆతిట్లు నాభిదగ్గిర్నుంచి వచ్చేవి కావు నమ్ము. నాదీ తొటాకమంటే. ఒక్క క్షణం నిద్రపోకుండా వుండలేకపోయాను గాని చంద్రహారం వేసుకుని నువ్వు కలకల్లాడుతూ వుంటే నేను చూడలేనూ"

"అయ్యో, దేవుడ ! మీ చూపే చెప్పుకోవాలి"

"పోనీ, అది నాకు గొప్ప కాదంటావా ?"

"ఇందాకా యే మయిం దాగొప్ప ?"

"ఇంకాకానూ గొప్ప కేమీ భంగం రాలేదు, బాగా నిదానించు. నన్నేడ్పించకు"

"ఈనక్క వినయాల కేం లెండి ?"

"అయితే, యిదంతా నటన అనే నీవూహా ?"

"కాక ? ఏడ్పు మనిషి నెంత దిగతీస్తుందో అనుభవిస్తే గాని మీ కెలా తెలుస్తుందీ ?"

"......................"

"......................"

"తప్పదూ ?"

"తప్పదు. తప్పదు తప్పదు"

"అయితే, పొడుంకాయ ఇచ్చేస్తాను"

"తెండి"

"ఉండుండు......"

"బాగా ఆలోచించుకోండి. వంటలోకి వెడతారా, మీ కున్న చాదస్తం అంతా వినియోగపరచుకోవచ్చు. పొడుం కాయ యిచ్చేస్తారా, నేను మాసుందరంగారి యింటికి వెళ్లాక మాటిమాటికీ తెగపీల్చుకోడానికి మీ కెంతయినా మిగులుతుంది"

"ఇదిగో పొడుం కాయ పుచ్చుకో, అయితే, నువ్వు వంట చేశాటప్పటికి నేను చెరువుకి వెళ్లి సంధ్యావందనం——"

"కట్టిపెట్టండి వేషాలు. మీనాన్న దగ్గిరనుంచీ యెరుగుదును, విస్తరిముందు కూచునే మీయింటో సంధ్యావందనాలు. ఇవాళ చెరువుకి వెళ్లవలసివచ్చిందేం మీకు ? వీధిగుమ్మం కూడా తొక్కచూడనివ్వను, ఇంటోకి పదండి"

"అంత అనుమానం——"

"కాక ? అలా వెళ్లి యే సర్వయ్యనో అడిగి రెండుపట్లు తెగపీల్చడానికా ? ఓ——హో——కదిలా రంటే మాట తక్కదు మరి"

"నీ వెఱ్ఱే గాని పొడుం భాగ్యానికి దేహీ అని చెయ్యి చాపడం గౌరవమా ?"

"ఓస్, ఏమి ప్రతిష్ఠా ? పొడుం పీల్చే వాళ్ల బతుకే చెయ్యి చాపడం. ఎక్కడ లేని మందహాసమూ వచ్చి కలకల్లాడి పోతుంది ముఖారవిందం, నే నెరగ ననా ?"

"అసంతా యెందు గ్గానీ— వంట కాగానే యిస్తావా ?"

"ఇలా భోజనం చేసి అలా చెయ్యి కడుక్కునేటప్పటికి పారేస్తాను"

"అప్పటిదాకా ప్రాణాలు కొరికేస్తా వన్నమాట"

"కొరికేస్తానా మళ్లీ మట్లాడితే నవిలేస్తానా ?

" .... "

"మరి లేవండి"

"కాస్సేపు—"

"పనికిరాదు. ఊరికే కూచోనిస్తానా మిమ్మల్ని ? మడి కట్టుకోమనే దాకా దొండపాదుకి నీళ్లు తోడి పొయ్యండి"

"అదో ప్రాయశ్చిత్తం కూడానా ?"

"అంతటితో కుదిర్చినందుకు సంతోషించండి"

"కోపం వస్తే వొళ్లు రవలబెట్టుకుంటావు. పట్టుదల వస్తే ముందూ వెనకా చూడవు, తోచినంతా చేసితీరతావు. ఈ కళంకం వొక్కటే లేకపోతేనా—"

"ఓహో, ఏమి గుణగ్రహణపారీణతా ?"

"మరి నీయిష్టప్రకారమే నడుచుకుంటాను పద"

"అలా బుద్ధి తెచ్చుకోండి"

౧౦

"ఈపూటయినా ఆధరు వేదీ చెయ్యకపోతివిగదా, వొ—ట్టి—వూరగాయతో కడు పెలా నిండుతుందో నువ్వే చెప్పు"

"నిండుతుం దని యెవ రన్నారో మీరే చెప్పండీ"

"మాట్లాడితే యెదురువాదం"

"నోరు విప్పితే వంకరమాట"

"......................."

"అనవలసినవి నాలుగూ అంటే గాని మళ్లీ మూతపడక పోడం"

"......................."

"కీపాలు పెట్టేదాకా మడికట్టుకోడం మీరో నేనో తేలక పోయె. అప్పు డయినా పొయ్యి మండక వొకట్ల అన్నం వార్చాటప్పటికే వూరు మాట మణిగిపోయె"

"ఇలా యెసట్లో బియ్యం పోసేసి అలా కందిపప్పు రుబ్బితే యెవ రయినా వద్దంటారా?"

"వేయించిన పప్పు మొన్ననే అయిపోయింది కదా, బుద్ధి వున్నవా ళ్లెవ రయినా మరి కందిపచ్చడి మాట యెత్తుతారా?"

"పెసరపప్పో?"

"చాయపప్పు తయారు కాందే?"

"పోనీ, మజ్జిగ పోగి స్తే?"

"రోజూ అదే? రుచి తెలిసినమాటే మీదీ?"

"మరి యిప్పు డేమి తినమంటావో చెప్పు, కోప్పడక"

"నిజంగానే చెప్పమంటున్నారా?"

"................."

"గొంటారు కదా ?

"................."

"తీరా చెప్పాక, ఆ త్తేరీ, యిలా అంటావా అని గంతులు వేస్తే వొప్పుకోను సుమండీ !"

"................."

"చెప్పెయ్యనా ?"

"................."

"జాముదా త్రయింది. వూరు మాటుమణిగిపోతోంది. ఇక మీరు వీధికి వెళ్లనూ వెళ్లరు, మన యింటికిన్ని యెవరూ రానూ రారు, యింటిట్లో మీ బ్రాహ్మణ్యామూ పోదు; కనక, కాస్త పులుసు—వుల్లిపాయ లొత్తిగించేస్తాను లెండి మీ కిష్టం లేకపోతే"

"................."

"ఏమంటారు ?"

"................."

"మాట్లాడ రేమండీ ?"

"అసలే వుల్లిపాయల పులుసా ?

"................."

"ఆ పైని, మధ్యాహ్నం చేసిందా ?"

"అవును, వూరి యెంతో ఘుమఘుమ లాడిపోతోంది"

"................."

"జిహ్వ నెందుకు చంపుకుంటారూ ? నాలుగు తమలపాకు లిస్తాను వేసుకోం డీవేళకి. గప్ చిప్ ! తెల్లవారాటప్పటికి స్నానం

చేసేసి మీా విభూదిపింజెకట్లూ, మీా తాటాకులగొడుగూ మీా రూా తయారు పాకొత్తూ వేదమూర్తి లాగ"

"................"

"పుట్టుకు రానా ?"

"..............."

"మీా వంకరచూపులు నాదగ్గిర చెల్లవు. వెయ్యనా వద్దా ?"

"ముందు పీక పిసికేసి తరవాత వడ్డించు"

"ఎంత సడసమూ ?"

"..............."

"తింటే తినండి లేకపోతే మానుకోండి, తిని నన్నేం వుద్ధరిస్తారా? అంత కిట్టసప్పుడు మీా విస్తరిలో పారపోసి నే నెందుకు సగంసగం చేసుకోవాలీ? నాగనిచ్చినకొద్దీ ముదురుతున్నాయి వేషాలు. మనిషి కోఆధరువు నేను చెయ్యలేను. మజ్జిగ అయినా కావాలా వద్దా? ఆకలి దహించుకుపోతోంది నాకు, తొరగా తెమల్చాలి"

"పొద్దున్న ఫలప్రదానం బాపతు మూా డరిటిపళ్లు తెచ్చాను, అవయినా పడెయ్యి విస్తరిలో"

"కూరమాన్నా యిప్పటిదాకా ?"

"ఏమయిపోయాయీ ?"

"జీర్ణం అయి పోయాయి"

"అయితే పెరుగుపట్టుకురా"

"తేవడాని కభ్యంతరం లేదు. సత్తప్పేలా పెరుగూ వొంచెయ్యడానికీ అభ్యంతరం లేదు; కాని అన్నం తింటూ తింటూ

అబ్బాయి చెయ్యి విదిపాడు, ఒక్క మెతుకు పడింది పనికి వస్తుందా ?

"పోనీ, పాలు పట్టుకురా"

"ఇంకా దాలిమీద పడెయ్యలేదు, పచ్చివి తేనా ?"

"ఇప్పటిదాకా ఎందు కాచావు కాదూ ?"

"కారణం చెబుతానే అనుకోండి. నుంచున్నపాళంగా మీా కిప్పుడు వేడిపాలు వస్తాయా ?"

"అయితే, నిమ్మకాయ కోసి——"

"కూాచుంది నిమ్మకాయ"

"ఏమి చేశావ్రా ?"

"ఏమి చెయ్యడాని కయినా చాలితేనా ?"

"చాలకపోవడం దేన్లోకి ?"

"ఉప్మాలోకి"

"ఎందుకు చేశావ్ ?"

"సుందరంగారి యింటో వున్నన్నాళ్లూ కాఫీవుప్మాలు మెక్కి అతనొక్కమాటు వాకట్లోకి వస్తే పచ్చిమంచినీ ళ్లిచ్చి పంపనా ?"

"ఎంతసేపూ నువ్వూ నీవాళ్లేగాని——"

"మావా ళ్లేం తీసిపోయారా మీా వాళ్ల లాగ ?"

"మే మన్నీ తింటాం, మా కన్నీ వస్తాయి. నే నమ్మా మహా చదివి గుట్టలుపెట్టా నని అది పనికిరా దిది వల్లకా దన్నవాళ్ల కేం వస్తాయీ ? పైగా అన్న మయినా సరిగా పెట్టడం లేదని

నన్ను యాగీచెయ్యడమా? నేను చేసిన వన్నీ తినండి, మీ కేం తక్కువవుతుందో చూస్తాను"

"మాలకూడు తినమంటావా?"

"తడిగుడ్డలతో తింటే బ్రాహ్మణభోజనమూ తాపితాలు కట్టుకుని తింటే మాలకూడూనా"

"……………………"

"బంగాళాదుంప లెక్కణ్ణించో రెయిల్లో వస్తాయి కనక పనికిరావు. కేబేజీ కిరస్తానీలది. గోంగూరపచ్చడిలో లెక్క రెండు వుల్లిరేకలు పడేస్తే చెడిపోతుంది. ఉప్మాతింటే దేవతార్చన జెక్కడికిపోతుంది. కాఫీపుచ్చుకుంటే జంధ్యాలు మైలపడి పోతాయి"

"నీకు పుణ్యం వుంటుంది గానీ, యీపాటికి చాలించి కాస్త మజ్జిగ పట్టుకురా"

"కాస్తేం కర్మం, గిన్నెడూ వొంచేస్తాను జుర్రండి. మా నాన్న ధర్మమా అని నిక్షేపంవంటి గేదె వుందిగదా?"

"పూటకి మానెడు పాలకి పైగా యిస్తుంది పాపం, కాని నాకు కమ్మని పెరుగు దొరకదు"

"పాలికాపాడు గుగ్గిళ్లువేసి చిట్టుపెట్టడానికి వల్లకాకపోతె మనకి పెరుగెలా వస్తుందీ?"

"వాడిచేత ఆపని చేయించడం మానేశావా నువ్వు?"

"కనకనే మీకు పెరుగు వడ్డించడం మానేశాను"

"మరి యీమజ్జిగ____"

"ఆ పెరుగులో నీళ్లు పోసి కడిగెయ్యలేదూ అంటు?"

౧౧

"పోనీ, యిందాకా తమలపాకు లిస్తానన్నావ్గా, లెక్క అయి దాకులూ వొక్క చెక్కా పట్టుకురా; చూతాం"

"ఆ రమ్మన్నారు పా—పం"

"అదేమిటి ?"

"ఇదేమిటి ?"

"మాటకి మాట—"

"అందించకపోతే యీకొంపలో బతగ్గలుగుదునా నేను ?

"................."

"అక్కడికి, తమరు మహాగొప్పవాళ్లయినట్టూ, యివతలివాళ్లు దాసీపీనుగు లయినట్టూను. మంచిచెడ్డలూ కష్టసుఖాలూ అక్కర్లేదు గాని తాంబూలాలు మాత్రం కావాలి, తాంబూలాలు. నే నిస్తా నన్నానుట చేతులు కట్టుకునీ. పులుసువేసుకున్నవాళ్లకే తాంబూలాలు"

"పులుసుకీ తాంబూలానికీ సంబంధం యేమిటీ ?"

"తాంబూలానికీ దేవతార్చనకీ పొత్తేమిటీ ?"

"అంటే ?"

"ఏకాదశిపూటా మీకు తాంబూలా లేమిటండీ మాల కూడు కాకపోతేనూ ?"

"వోస్ అదా ? మధ్యాహ్నం మూడుగంటలకే వెళ్లి పోయింది ఏకాదశి"

"పంచాంగం చూసుకుని మరీ వచ్చారు కామోసు సిద్ధంగా, ద్వాదశిగడియలు వచ్చేశాయి, నే నివ్వను బాబూ"

"తెస్తూ కబుర్లు చెప్పక"

"ఊరుకుందురూ వేషాలు వెయ్యక"

"హాస్యాల కయినా హద్దుండాలి"

"ఆడబోయి ఆడబోయి మీతోటే ఆడాలి హాస్యాలు. అయ్యో, రామ !"

"చూడూ"

"నేను చూడను. పునమి వెళ్లాకే యిక మీకు తాంబూలం"

"ఛా"

"ఛా లేదు, ఛీ లేదు. నా మనస్సు మనస్సులో లే దివాళ, నన్నిక మట్లాడించకండి"

"పోనీ మూడాకులు——"

"మూడు కాదు వొక్కటి కాదు, చివరికి, తమలపాకు తొడిమ అయినా మీకివ్వను. ఆకు లెన్నో లేవు, మీ కిస్తే సుందరంగారి వూరు వెళ్లేదాకా నాకు చాలవు"

"నాకు లేకుండా రోజూ నీకు తాంబూలా లేం ?"

"పునిస్త్రీపడుచుకి తాంబూలం యేమిటని మీరు కనక అనగలిగా రూరుకోండి యీపాటికి"

"నువ్వు పుణ్యస్త్రీపడుచు వైనట్టే నేను ధర్మపత్నిసమేతుణ్ణి, తెలుసా ?"

"అయ్యో, కాకేం ? ఇప్పటి కయినా మీకు ధర్మపత్ని అంటే యేమిటో తేలిసింది, మంచిదే కాదూ ?"

"మరి మంచి కనపడదేం ?"

"సంతోషించాం తెలివికి"

"సంతోషానికి చిహ్నం తాంబూలం"

"వేసుకుంటూనే వున్నానుగా..."

"అఘోరించినట్టుంది, తాంబూలం అంటూ వుంటే అలా పడుకుంటావేం"

"................"

"మాట్టాడవేం ?"

"................."

"హోసి నీబతుకు___"

"మంచం నడుమెక్కి కూచుని తెల్లవార్లూ తిట్టుకోండి"

"...................."

"...................."

"అయితే, అబ్బాయిని వుయ్యాలలో పడుకోబెట్టావు కాదేం ?"

"నిద్ర ముంచుకు వచ్చేస్తోంది నన్ను పలకరించవద్దిక"

"ఇవాళ యింత పెందరాడే నిద్దేం ?"

"ప_గ_లు_ని_ద్ర_పో_లే_వ్"

"................."

౧౯౨౮ మే నెల భారతినుంచి

పెంపకం